

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. V. Solvuntur objectiones ab autoritate S. Script. & PP.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

tione, sed ex constanti ipsorum Thomistarum explicatione & doctrinâ, quam paulò inferiùs referemus, peti debet.

Colliges quinto. Concursum indifferentem non tantùm esse inutilem ad salvandam dependentiam causâ secundâ à causâ primâ, sed etiam implicatorium & indignum DEO. *Ratio primi est:* quia ut salvaret dependentiam actûs liberi & determinationis creatæ à causâ primâ, deberet actus liber & talis determinatio ab illo concursu procedere; sed non procedit: tum quia à causâ indifferenti non procedit determinatus effectus; tum quia ille concursus est naturâ posterior quàm determinatio humanæ voluntatis: cum enim ex se sit indifferens ad utrumlibet, ad odium vel amorem, consensum vel dissensum, ut potius sit ad consensum quàm ad dissensum, accipit ex determinatione humanæ voluntatis, ac proinde istius ultimam resolutionem expectare debet.

Ratio secundi est primò: quia per illum concursum indifferentem DEUS cæco & ignorantî modo concurreret, cum vi ipsius non posset scire, an potius ad consensum vel dissensum, odium vel amorem concurreret: unde *secundò* divina prædestinatrix scientia careret omnimodâ certitudine: medium quippe certò videntî futurum effectum est certa & infallibilis causæ præparatio, ut in Tract. de DEO probavimus: sed concursus indifferens non est certa, imò est nulla causæ præparatio, hocipso quòd non sit prævius: igitur non est medium idoneum, per quod DEUS futurum effectum & actum liberum possit cognoscere. Tertio, quia per concursum indifferentem non salvatur dignitas gratiæ efficacis: hæc enim à S. Script. & D. Augustini stylo facit, ut *sciamus:* hæc aptat nos in omni bono, Hebr. c. 11, hæc mutat, convertit, subjicit voluntatem, etiamque sibi facit obsequenem: facit ex nolente volentem, asneri cordis duritiam, est invicta, insuperabilis, dat vires efficacissimas, agit inius in voluntate. Quæ omnia concursui indifferenti accommodari non posse perspicuum est, & aliunde supponitur.

§. V.

Solvuntur objectiones ab auctoritate S. Script. & P. P.

Objicies primò auctoritatem S. Script. & SS. PP. Nam primò Eccl. 15. dicitur: *DEUS ab initio constituit hominem, & reliquit eum in manu consilii sui, adjecit mandata & præcepta sua, si volueris mandata servare, conservabunt te, appropius tibi ignem & aquam, ad quod volueris extendere manum tuam.* Subsumis: at non reliquisset hominem in manu consilii sui, si eundem ad omnes suos actus prædefinisset ac prædeterminasset.

Respondet S. D. q. 3. de pot. a. 7. ita objiciens: Eccl. 15. dicitur: quòd DEUS fecit hominem & reliquit eum in manu consilii sui: *Non autem reliquisset, si semper in voluntate operaretur, ergo non operatur in voluntate operante.*

R. P. Mezger, Theol. Schol. Tom. II.

& ad 12. Ita respondet: DEUS non dicitur dereliquisse in manu consilii sui, quin in voluntate operetur, sed quia voluntati hominis dedit dominium sui actûs, ut non esset obligata ad alteram partem contradictionis, quod quidem dominium nature non dedit, cum per suam formam sit determinata ad unum. Adedque juxta S. D. ratio, quòd homo dicatur relinqui in manu consilii sui, est, quia ita DEUS operatur in voluntate eandem movendo, ut tamen voluntas ex se non sit determinata ad unum, quo modo formæ naturales sunt determinatæ, sed retineat dominium & indifferentiam. Hoc ipsum clarissimè confirmat in respons. ad 13. *Voluntas, inquit, dicitur habere Dominium sui actûs non per exclusionem causæ primæ, sed quia causâ primâ non ita agit in voluntate, ut eam de necessitate ad unum determinet, sicut determinat naturam, & ideo determinatio actûs relinquitur in potestate, & voluntate actionis.* Vides, quemadmodum operatio & motio divina in voluntate, non impedit liberam determinationem voluntatis; quod tamen Adversarii falsò subsumunt, & inferunt.

Objicies secundò: D. Jo. Damasc. l. 2. de fid. 21. c. 30. inquit: *Illud scire interest, DEUM omnia quidem præscire, sed non omnia præfinire; præscit enim ea quæ in nostrâ potestate atque arbitrio sita sunt, at non ita ea præfinit.*

Respondet primò: Omnino DEUM non ita præfinire ea quæ sunt in nostrâ potestate, sicut præscit: præscit enim nostros actus tam bonos quàm malos; at solùm bonos præfinit, malos vero quoad formale non præfinit.

Respondet secundò, ex S. D. qui hanc ipsam auctoritatem sibi objecit in 3. contr. gent. c. 90. & t. p. q. 23. a. 3. ad 1. illam prædeterminationem à D. Damasceno negari, quæ est cum impositione necessitatis, sicut est in rebus naturalibus, quæ sunt prædeterminata ad unum & c.

Objicies tertio: D. Augustinus l. 3. de lib. arb. c. 18. ita loquitur: *Brevissimum tene, quacunque ista causa est voluntatis, si non potest ei resisti, sine peccato ceditur.* Sed, inquis, physicæ prædeterminationi non potest resisti; ergò. *Secundò.* Idem S. Pater l. de spir. & litt. c. 13. *Legimus, non est potestas nisi a DEO; & rectè non scriptum est, quia verum non est.* Et Tertio l. 7. de civit. *DEUS administrat res, quas condidit, ut eas suos motus agere sinat.* Quarto. Divina motio, quæ humanam voluntatem movet, crebrò appellatur à S. Augustino vocatio, excitatio, suasio, quæ non sunt motiones physicæ, sed morales.

Respondet ad primum: D. Augustinum non loqui de causâ increatâ movente juxta modum naturæ convenientem; sed de causâ secundâ & creatâ. Ad secundum respondet, nempe dari etiam voluntatem malorum, quæ non est à DEO, sed ab homine defectuosè operante. Ad tertium patet responsio ex dictis, quòd nimirum physica prædeterminatio non impediatur, quin voluntas creata ipsam determinet ad operandum. Ad quartum Respondet, D. Augustinum ita agnoscere moralem motionem, ut simul etiam agnoscat physica.

physicam : quomodo aliàs illam posset appellare efficacissimam, iuvicam, insuperabilem? &c.

23. Objicies etiam tritum illud, quòd immeritò Christus Matth. 17. exprobrasset Corozaitis : *si in Tyro & Sidone facta essent virtutes, quæ facta sunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egissent.* Potuissent enim Corozaitæ jure optimo respondere : Quid nobis exprobras Tyrios & Sidonios? quid mirum, si illi visis tuis miraculis egissent pœnitentiam, cum tu illos ad agendam pœnitentiam physicè prædeterminâsses. Quòd si tu nos ipsis pares fecisses in prædeterminando, utique & nos pœnitentiam ageremus : sed non erat in nostrâ potestate facere, ut nos prædeterminares. Non minùs Judæi auditâ exprobatione 11. 5. *Quid ultra debui facere vineæ meæ &c.* potuissent se excusare & dicere : Domine, ulterius tibi aliquid faciendum fuisset : nimirum danda physica prædeterminatio, sine quâ (inquit de Lugo,) impossibile erat fructum ferre pietatis.

Respond. primò. Hanc objectionem etiam in Adversarios retorqueri posse : possent enim Corozaitæ etiam conqueri, & dicere : Domine, Tyrii & Sidonii visis tuis signis ideo in te credidissent, quia tu illa patrâsses in talibus circumstantiis, in quibus per scientiam mediam eos consensus fore prævidisti : age, & in similibus circumstantiis hæc signa apud nos operare, in quibus nos per eandem scientiam mediam consensus esse noscitis, & nos quoque in te credemus.

24. Videtur quidem Clarissimo P. Ilfing in vindic. contro. 14. v. 6. hæc retorsio esse telum sine viribus : quia, inquit, licet permittatur, his positis circumstantiis non fuisse in potestate Corozaitarum, ut haberent alia auxilia gratuita, in quibus per scientiam mediam prævisi fuissent credituri, tamen in illorum potestate fuisset, ut cum his auxiliis conjungerent fidem in Christum; atqui si necessaria ipsis fuisset prædeterminatio physica, quam habere non fuit in illorum potestate, tunc hoc ipso non habuerunt, nec in illorum potestate fuit habere potentiam proximam & completam ponendi fidem ac pœnitentiam &c.

Verùm hæc responsio nondum enervat vim retorsionis; quia assumit & supponit, potentiam proximam sine prædeterminatione physica non esse completam; quod melioris notæ Thomistæ nullus concesserit, & supponenti probandum incumbit. Manet ergo firma vis & paritas retorsionis : Corozaitæ, in sententia Recentiorum, non habent justam causam suæ excusationis; quia licet in his circumstantiis (quarum positio vel mutatio non est in potestate ipsorum) positi, nunquam sint credituri, aut pœnitentiam acturi, tamen viribus liberi arbitrii, gratiâ sufficiente instructi, possent agere pœnitentiam : ergò iidem non habent legitimam excusationem suæ infidelitatis in sententiâ Thomistarum, quia licet, suppositâ carentiâ physicæ prædeterminationis, quâ habere non est in illorum potestate, nunquam sint credituri vel pœnitentiam acturi, tamen reverà viribus liberi arbitrii, gratiâ sufficiente instructi, possunt credere & pœnitentiam agere.

25. Respond. secundò. Similem excusationem & querelam olim à Pelagianis D. Augustino fuisset oppositam; dicebant enim (prout ipse refert

In L. de corrept. & grat. c. 7.) *cur corripimur, atque quimur, reprehendimur, accusamur? obedientiam (motionem intrinsecè efficacem & prædeterminativam ad obediendum) non accepimus: quid ergò corripimur, quasi eam nobis dare possimus?* Respondet verò S. P. c. 7. *Perseverantia est quidem donum DEI, justè tamen corripimur, qui cum bene viverent, non perseverarunt, ex bona quippe in malam vitam suâ voluntate mutati sunt.* Itaque juxta prædictum S. Patrem, qui non obediunt, nec perseverant, ideo justè reprehenduntur, quia propter auxilia sufficientia, quæ acceperunt; potuissent obedire & perseverare, & propriæ voluntatis malitiâ non perseverarunt, quantumvis ipsorum donum perseverantia, sine quo nemo perseverat, & quod ipsis DEUS minime conferre tenebatur, non receperint. Pari modo Corozaitæ nullam habebunt excusationem, quia, licet prædeterminationem sibi indebitam, vi cujus actu pœnitenter aut crederent, non acceperint, acceperunt tamen auxilia sufficientia, ut credere & pœnitere potuerint; nam prædeterminatio non dat posse, sed illud supponit. Sic neque Judæi sub vineæ parabola adumbrati, habebunt justam excusationem, cur fructum legis non attulerint; fallum enim est, quòd ipsorum physica prædeterminatione fuerit impossibile hunc fructum afferre; cum pollerent libero arbitrio, auxiliis sufficientibus, quæ nemini DEUS denegat, instructo.

§. VI.

Objectiones ab autoritate D. Thoma.

Objectiones tertio autorit. D. Th. & quidem primò ex 1. 2. q. 9. a. 6. ad 3. ubi dicit: *DEUS movet voluntatem hominis sicut universali motor, ad universale obiectum voluntatis quod est bonum, sed homo per rationem se determinat ad volendum hoc, quod est verè bonum vel apparet bonum &c.*

Secundò ibidem q. 10. a. 4. dicit: *DEUS non movet voluntatem nostram ex se indifferentem, nisi non ex necessitate illam ad unum determinat.*

Tertiò q. 3. de pot. a. 7. ad 13. determinativam alius, aut, relinqui in potestate rationis & voluntatis.

Quartò in 3. contra gent. c. 86. docet, *concreta sum causa primè determinari & specificari per causam secundam.*

Quintò in q. 6. de malo, a. un. in c. inquit. *ex necessitate movemur ad volendum, tollitur deliberatio, exhortatio, præceptum, & punitio, laus & vituperium.*

Sextò in 2. dist. 37. q. 1. a. 2. ad 5. dicit, *quod ideo agentia libera per se agant, quia per propriam naturam & per proprium judicium actus sui determinant.*

Respond. ad primum. Illo loco non excluditur determinatione causæ creatæ præviâ motionem universalem motoris, sed tantum motionem specialem; sic enim DEUS ad actus malos non movet creatam voluntatem, sed tantum ad bonos. Prout verbis statim subsequentiis indicavit S. D. dicens: *Sed interdum DEUS movet aliquos ad aliquid determinatè volendum, sicut in his quos movet ad gratiam.*

Ad 2. Resp. Hoc ipsum esse, quod omnes Discipuli